

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
kanceliarijai,
Lietuvos Respublikos Seimo
Antikorupcijos komisijai

E. pristatymo informacinė sistema

ANTI KORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ, SUSIJUSIŲ SU VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ CENTRALIZAVIMU IR PROFESIONALUMO STIPRINIMU

2019 m. rugsėjo d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, atlikome šių teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą:

1. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 19, 25, 82 ir 95 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. 19-8900(2) (toliau – Projektas Nr. 19-8900(2)).
2. Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo Nr. XIII-328 31 ir 101 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. 19-8901(2).
3. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymo Nr. I-1113 91 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. 19-8908(2).
4. Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo Nr. I-1428 111 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. 19-8914(2).

Pagal minėtų projektų aiškinamąjį raštą, jie parengti siekiant sudaryti sąlygas centralizuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų funkciją, stiprinti pirkimų profesionalumą – įdiegti pirkimų specialistų atestavimo sistemą, taip pat tobulinti teisinį reglamentavimą ir išspręsti perkančiosioms organizacijoms praktikoje kylančias problemas. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba teikė teisinio pobūdžio pastabų pirmųjų projektų variantų derinimo proceso metu, o papildžius projektus naujomis nuostatomis, atliko antikorupcinį vertinimą.

Atlikę antikorupcinį vertinimą nustatėme, kad sudarytos išimtinės sąlygos tam tikriems subjektams, tai gali būti nesuderinama su racionaliu biudžeto naudojimu, o atskirais atvejais gali sudaryti sąlygas ir piktnaudžiauti. Siekdami, kad pirkimų procese būtų užtikrinamas lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų įgyvendinimas, būtų racionaliai naudojamos lėšos, teikiame šias pastabas ir pasiūlymą:

Projekte Nr. 19-8900(2) nustatyta, kad Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimai nebus taikomi viešiesiems ar privatiesiems juridiniams asmenims, kurie tenkins šias sąlygas:

visa ar tam tikra veiklos dalis yra skirta specialiai nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio viešiesiems interesams tenkinti;

veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;

per finansinius metus viešasis ar privatusis juridinis asmuo *viešiesiems pirkimams skiria ne daugiau kaip 58 000 Eur* (penkiasdešimt aštuonis tūkstančius eurų) (be pridėtinės vertės mokesčio) ir

pirkimo sutarties vertė neviršija atitinkamų tarptautinio pirkimo vertės ribų.

Projektų aiškinamajame rašte teigiama, kad *dabartinis viešųjų pirkimų reguliavimas¹ nevyriausybinėms ar kitoms panašaus pobūdžio organizacijoms sukuria jų pajėgumo neatitinkančių sunkumų, nes neturėdamos pakankamai žinių ir galimybių pasitelkti tos srities specialistų jos privalo atlikti viešųjų pirkimų procedūras, rengti visų per kalendorinius metus sudarytų pirkimo sutarčių ataskaitas, o nuo 2023 m. – rengti viešųjų pirkimų planus*. Mūsų nuomone, teisės aktuose daryti išimtis dėl nepakankamos kompetencijos nėra proporcinga. Be to, Projekte Nr. 19-8900(2) išplėtus ratą viešųjų ir privačiųjų juridinių asmenų, kurie per finansinius metus viešiesiems pirkimams skiria iki 58 000 Eur ir kurie galės pirkti be taisyklių, gali būti sudaromos sąlygos neracionaliai naudoti biudžeto lėšas, o atskirais atvejais – ir sąlygas piktnaudžiavimui per tokių asmenų pirkimus atsirasti. Todėl, siekdami atsparumo korupcijai, viešųjų pirkimų principų įgyvendinimo užtikrinimo, siūlome atsisakyti tam tikros grupės juridinius asmenis privilegijuojančių nuostatų. Pažymėtina ir tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui yra pateikti institucijų siūlymai dėl viešųjų pirkimų paprastinimo, pvz.:

vertės, iki kurios pirkimo sutartis gali būti sudaroma žodžiu, didinimo;

vertės, kai mažos vertės pirkimas gali būti atliekamas apie jį neskelbiant, didinimo;

vertės, iki kurios perkančiosios organizacijos apskritai neturėtų prievolės pirkti pagal viešųjų pirkimų taisykles ir kiti siūlymai, kurie ne tik nevyriausybinėms ar kitoms mažoms organizacijoms viešuosius pirkimus padarytų lankstesnius ir paprastesnius.

¹ Viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 25 dalis.

Dėl kitų projektų antikorupcinio pobūdžio pastabų ar pasiūlymų neturime.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos prašome per 2 mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos informuoti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, kaip atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į antikorupcinio vertinimo išvadoje pateiktus pasiūlymus², – pateikti nuomonę dėl išdėstytų pastabų ir pasiūlymų. Atsakymus prašome paskelbti per Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinę sistemą ir susieti su šia antikorupcinio vertinimo išvada.

Direktorius

Žydrūnas Bartkus

Giedrius Būdvytis, tel. (8 706) 63 354, el. p. giedrius.budvytis@stt.lt

² Pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvienos pastabos ir pasiūlymo pagal lentelę, prieiga internete: http://www.stt.lt/documents/ivertinti_teises_aktai_2018/Pazyma_galutine.docx.